

1r premi: *L'hora de la Sofia*, de Joan Suqué

La Sofia és la filla del Toni; el del número 25, la negra-puta-ionqui que sempre demana un piti i sempre sap fer que li donis; saps qui vull dir? Doncs aquesta. Aquesta noia sol desaparèixer del mapa algunes temporades, com el seu pare, ja saps: un parell de mesos per algun trullet o alguna granja i torna-hi..., però es va donar la casualitat que els dos primers anys que els *hais* del «Familiar halal» van traspasar el restaurant ella va entrar-hi cada dia per fotre's una sopa o per tocar els collons al personal, sense desaparèixer; va passar i passar per allí tantes vegades que van haver d'acceptar-la i assumir que era una veïna més i, així, amb familiaritat, ella entrava tots els dies un nombre variable de cops a demanar pitis o monedes o a fer-se convidar a plats de sopa. Això durant dos anys seguits; sense faltar ni un sol dia i sense deixar d'acumular anècdotes de les seves...; anècdotes i algun conflicte però allò important o el que cal que entenguis és que van ser dos anys seguits. Doncs bé: l'hivern passat va tornar a desaparèixer de cop i allò, els del Familiar, no ho havien vist mai. Saps què vull dir?

Per la resta de gent la Sofia simplement havia desaparegut, com de costum. Potser els més observadors van esmentar-ho en algun moment i potser fins i tot el subconscient col·lectiu ho demanava perquè si ningú va estranyar-se que la Sofia, de cop i volta, no formés part del quotidià com ens tenia acostumats, fou precisament perquè també ens tenia acostumats a desaparèixer un bon dia de tant en tant. Feia dos anys que no ho feia i segurament, d'alguna manera, tots enteníem que tocava. El que ningú havia calculat és això que t'acabo de dir: que al Familiar no

en sabien res d'aquestes desaparicions. La van trobar a faltar un dia sí l'altre també sense poder arribar a cap conclusió exacta del motiu, inquiets i encuriosits. El més probable, encara que parlo per parlar, és que l'esperessin sense preguntar portes enfora el perquè d'aquella absència, sense entendre res, i si a això hi afegeixes les greus limitacions lingüístiques que pateixen, no costa imaginar com va començar tot. La peculiaritat dels nanos que alimenten les butxaques modestes d'aquell tram de carrer amb halal a preus populars és no saber dir, en cap de les llengües franques que s'hi estilen, més que el nom de quatre plats i alguns coberts. Té la seva lògica perquè bàsicament passen la vida atenent gent de la seva sota els fluorescents del restaurant, reflectits als mostradors de gambes i al deformador metàl·lic de la cafetera. Si tu visquessis de nou del matí a una de la matinada set dies la setmana dins la barra d'un restaurant il·luminat fins al detall, servint sopes a putes vestides com ninots de neu tot un hivern amb dret només a anar-te-la a pelar (pensa que estem parlant de plena adolescència) als lavabos de la mesquita els divendres al vespre, aprendries altres llengües? No vull entrar en ficcions absurdes de si tu tal i qual perquè no series tu però n'estic convençut que el rumor que la Sofia estava morta va començar pel fet que la pràctica totalitat dels nanos que serveixen a la barra i a les taules d'aquell lloc no saben parlar més que l'àrab del seu poble. He vist a gent parlar dues llengües completament diferents i entendre's però no és el cas ni de lluny: si t'intentes comunicar amb aquests nanos aviat veuràs que el resultat és sempre un felç malentès. Fins i tot n'hi ha un, un cuiner,

que només sap dir «mar endins» i ho diu constantment. Li demanes si té més formatge ratllat davant d'un plat d'espaguetis i el tipus somriu, et mira als ulls i diu: «mablamlamerlablambra... Mar endins!» Així està el *percal* o sigui que imagina't.

Que a l'habitual indiferència davant del fet que la Sofia no hi fos la substituís un rumor s'explica entenenent l'esfera hermètica on rodolen aquells nois que van de la barra i la cuina a les taules frenèticament. El que no m'explico és com aquell rumor va poder sortir del seu racó endogàmic perquè va fer-ho: va començar a córrer de boca en boca a partir d'aquests nanos i es va estendre de tal manera que va arribar a oïdes de fonts creïbles per part de veus que segurament les fonts a qui se suposa sensatesa consideraven creïbles també. Va córrer per cantonades i bars i comerços i a la cua del súper i quan jo vaig arribar a la licoreria, que deuien ser les sis de la tarda, el dol s'havia apoderat de qualsevol marge de dubte. El rumor era llei.

Els primers que m'ho van dir van ser els del torn de tarda d'àmbit-xeringues, just quan obria la porta; m'ho va dir el de les rastres mentre la mallorquina n'atrapava dues de l'entrada amb les seves pinces extensibles i les posava al cubellet groc aquell que porten. Vaig obrir els ulls de sorpresa i, a l'acte, vaig negar amb el cap. Ells van fer que sí amb els seus. «Hòstia», crec que vaig dir. Més tard, a la drogueria, també vam negar amb el cap amb la droguera. No recordo què va dir de la mort i la joventut però recordo que es va referir a la Sofia com un aneguet lleig; un que estava predestinat a alçar el vol com un cigne majestuós mentre nosaltres, la resta, la veuríem enfilarse cap al cel podent només pronunciar un «cuac-cuac» de sorpresa. És una dona excepcional, ja ho saps. Justament per això i perquè en altres casos així havia organitzat col·lectes em vaig oferir. Vaig pagar el meu lleixiu i les meves bosses d'escombraries i li vaig dir que si calia comptés amb nosaltres. Quan va arribar el Mustafà, ja li havien al Familiar i jo li vaig confirmar. «Merda», va dir negant. Vaig moure el cap: «Sí, merda.» Ens vam posar l'uniforme de licorers i vam muntar la paradeta en silenci, fregant capcots i lamentant aquella mort.

Després van passar uns quants dies en què algunes persones venien demanant per ella amb mirades afectades i escoltaven, atentes, el relat de la seva mort: va desaparèixer i simplement estava morta. «La droga», deien alguns «s'endu les criatures més nobles, consumint-les com elles la consumeixen a ella... la puta droga.» Escoltàvem i assentíem les raons d'aquella gent amb una imatge angelical de la jove i extraviada Sofia dins el cap; la noia que havia mort per no tenir a què aferrar-se. Així durant uns dies, fins que una nit, poc abans de plegar, vam trobar la figura desconsolada del seu pare avançant penosament carrer avall. «El Toni...», va dir el Musta en veu baixa amb la mirada poruga i clavada a l'home que venia. Quan el vaig veure acostant-se amb el

seu pas dolgut et juro per déu que preferiria haver pogut deixar de mirar-lo. El Toni era un negre *guapo* i bevedor que duia dècades al carrer. Més dècades que les nostres vides i més carrer del que hem caminat tots. Únic pare de la seva filla, encara que sovint discutien o sobretot s'ignoraven, per força havia de ser un bon pare: home de riure afable i mirada pura... no és mereixia la tràgica càrrega que aquella nit vam veure'l carregant dins el pit.

Vaig abraçar-lo tractant d'assumir les circumstàncies en el fet, com si ell i jo, per un moment, fóssim més que dues simples persones que s'encreuen casualment. Vaig tractar de fer-ho amb la mateixa intensitat que jo voldria ser abraçat si algun dels meus un dia em manqués i ell em va prémer contra el seu cos, va respirar i em va besar donant les gràcies. Després el Musta el va estrènyer amb més força i voluntat, entre africans, com si abraçar fos un do innat en ells dos. Això fins que l'home va regalimar una llàgrima i la situació va començar a ser incòmode. El vam fer passar i li vam oferir *whisky*, que va acceptar amablement. *Whisky* fins que es va normalitzar aquella cara d'injustícia que esgarrapava al cor. Més tard, ja molt begut, el Toni ens va demanar per la col·lecta. «L'adroguera no m'ha dit res...», em vaig limitar a dir-li. «Les arxiputes...» va dir el Musta tot sortint al fosc d'hivern. Les arxiputes són les putes més madures i sensates i solen saber aquestes coses millor que ningú però va tornar al cap d'un minut arronsant les espatlles. «No saben res.» Va dir.

Dies més tard la Sofia va morir de debò quan ja ningú no pronunciava el seu nom sinó el d'altres com ella. Això fins que va tornar a aparèixer: la vaig veure una tarda a principis de primavera, envoltada d'un eixam de ionquis triomfals. Vaig fer ulls d'haver vist un fantasma: «Tu també em feies morta, oi?», va dir entre divertida i xulesca. «Aquí em tens. He estat a l'hospital, aviat m'indemnitzaran i estic sense prendre. Després passo i t'ho explico...», va afegir amb la seguretat dels qui són protagonistes.

A la nit, va entrar per la porta, clarament perjudicada pels efectes de la col·lecta del dia, i va demanar beguda. Va beure de cop, va alçar el got buit davant nostre i va riure. El Musta va tornar a servir-la però allò no ens feia massa gràcia i tampoc la manera com va demanar una moneda a un client i, en rebre un no per resposta, va exigir-la en un confiat imperatiu. «Serà millor si surts fora, Sofia». Va sortir amb el seu pas insegur per dirigir-se al Familiar halal. Al Familiar, on l'havien morta públicament, no li negaven mai el pas ni el bona nit. Era el seu darrer bastió. Allà els nanos seguirien consentint-la, donant-li pitis i cuidant-la amb un caliu que burla la peripècia de viure sense això mateix. Li donarien sopes fumejants i nutritives, motius per riure i enfadar-se i escalfor. Prou escalfor per entendre que, quan tots la fèiem fora, els qui l'havien matat sense voler li tornaven la mateixa incertesa que s'estava arrabassant. ■